

Aulikki ja Laura Maria – Tältä ja toispuolt – podcast, osa 1

- Tervetuloa kuuntelemaan meidän uutta podcastia.
- Minä olen Aulikki Mäkinen ja Turun tuomiorovasti.
- Ja minä olen Laura Maria Latikka Maarian seurakunnan kirkkoherra.
- Mites sinä Laura Maria takaisin tänne Turkuun tulit? Sinä olit niin kauan pois.
- Minä olin melkein neljännesvuosisadan pois, mutta vaihtelu virkistää. Sen olen huomannut aikaisemminkin ja sitten tuli tilaisuus hakea virkaa täältä niin päätin hakea. Entäs itse?
- Joo, minäkin olin tosi kauan pois. Minähän en ole ihan täältä Turusta kotoisin vaan tästä läheltä, mutta kuitenkin, tämä on se kaupunki, jossa lapsuudessa oltiin. Ja minulla on ollut ihan kova kotiinpaluun fiilis. En minä tiedä, en aikaisemmin ollenkaan ajatellut, että kaipaaisin takaisin, mutta nyt kun olen tullut tänne, tuli sellainen olo, että olen kaivannut tänne aika paljon.
- Nuorena kun lähti, oli maailma auki ja jotenkin se lähtö ei ollut vaikeaa, päinvastoin, varmaan vetovoimaa poispäin. Mutta ehkä se kuuluu tähän viidenkymppin ikään, että paluu alkaa tulla mieleen. Enhän minäkään ole turkulainen vaan raisiolainen sitten. Lukioaikana muuttanut taas Turkuun ja syntynyt Turussa.
- Mutta sovitaan nyt kuitenkin, että olemme täältä kotoisin.
- Täältä suunnalta ainakin.
- Minä en ole sitten ajatellut tai kokenut, että olin tullut kotiin. Minun kotini on ollut siellä missä asuin kulloinkin, mutta kyllä minä olen tullut takaisin.
- Joo, se koti on tässä aika hauska asia, minä olen myös miettinyt, miksi minä sanon, että minulla on kotiinpaluufiilis, ja yksi asia liittyy minusta kieleen. Tietysti, minä olin Savossa ja selvästi vieraalla maalla, ja sitä ennen Saksassa ja ehkä vielä enemmän vieraalla maalla. Mutta molemmissa paikoissa puhuttiin ihan eri kieltä kuin mikä oli minun kieleni. Ja sitten kun tuli tänne, tuntui, että tulit takaisin lapsuuden kieleen, ja se on ollut jotenkin hauska.
- Sinä olet myös aina puhunut sitä. Sinun puheestasi on aina kuullut, että olet täältä. Minulle taas, osa on kuullut ja osa ei ole kuullut, olen omaksunut muutakin kieltä.
- Se voi olla joo.
- Mutta on sekin totta, että se tulee takaisin heti, enkä minä mitään sille voi ettei sitten enää osaa käyttää sitä yleiskieltä, mitä on puhunut muualla.
- No, mikä sinusta on ollut tässä hyvää, mikä on ollut sinusta kivaa tässä muutoksessa? Niin, tässä koko muutoksessa? Kaupunkiin tulossa, mutta sinähän olet muuttanut myös työtä?
- Kyllä olen paljon sitä miettinyt, että on hyvinkin haikeata ja vaikeata luopua siitä mistä lähtee, koska se on lasten lapsuuden koti ja lasten kasvupaikkakunta, ja olen paljon ajatellut sitä mikä on vetovoimaista mulle ja sitten perheenjäsenillekin. On helpompi sitten luopua, kun on tilalla jotain ihanaa ja mikä vetää puoleensa. Kyllä työ on ollut sellainen. Olen tullut suurempaan seurakuntaan ja olen saanut aloittaa kokeneea kirkkoherrana. Se on ollut helpompaa, huomattavasti helpompaa kuin ensimmäisessä virassa. Ja se isompi seurakunta tarkoittaa enemmän toimintamahdollisuuksia. Pienen seurakunnan toimintarajat tulevat nopeammin vastaan. Kyllä Turku on ollut aika kiva ja parantunut vielä vanhetessaan, miljöönä, ympäristönä ja asuinpaikkana. Ja tietenkin mitä tässä on ympäristössä, saaristoa ja muuta. Plus sitten kouluaikaiset ystävät, joita on nähnyt taas. Semmoiset asiat ovat olleet hyviä. Entäs itse?
- Minäkin ajattelin pitkään, että mikä voisi olla sellainen virka, jonka voisin haluta. Jotenkin minulla on sellainen olo, että minä olen tässä kirkossa kaiken nähnyt ja saanut. On ollut paljon hyvää, mutta on ollut myös paljon pettymyksiä. Ajattelin, että sitten kun tulee tuomiorovastin virka auki, niin

ehkä minä haen sitä, koska vaikka kaikki virat tässä kirkossa loppuisivat, Tuomiokirkon valot sammutetaan viimeisenä. Ja siinä on sittenkin jotakin, ehkä vähän hohtoakin ehkä. Turun tuomiokirkko on meidän ykköskirkko.

- Eihän me olla vielä sammuttamassa valoja mistään!
- Ei me sammutetakaan, meidän ollaan sytyttämässä uusia valoja, sehän on meidän tehtävä.
- Rohkeutta, sitä se edellytti tällainen muutos. Olisi ollut helpompi jäädä, koska ihan hyvä oli olla edellisessä paikassa ja vanhassa paikassa. Ja silloin nuorempana sopeutuminen oli nopeampaa. On se ottanut aikaa. Minä olen muuttanut hitaasti sitä kotia, niin se on ollut hyvä, koska sitten on ollut jotenkin aikaa sielun tulla mukana.
- Me tulemme pikkuisen eri elämäntilanteista, sekin vaikuttaa. Sinulla oli vielä lapsia kotona ja minun on lähtenyt jo opiskelemaan. Minä olin silloin vapaa tekemään omia elämänvalintoja. Itse asiassa ehkä ensimmäistä kertaa aikuiselämäni aikana. Minä olin vapaa tekemään valinnan sen mukaan mihin minun sydän kutsuu tai mihin minä itse haluaisin mennä. Tai mihin minua kutsutaan. Ja siksi tämä muutto on ehkä ollut jotenkin paljon jouhevampi ja helpompi kuin kuvittelin. Minä ajattelin, että tässä iässä en enää sopeudu, että minun on vaikea löytää paikkaa enää uudelleen. Mutta sitten tapahtui se, mitä sinä tuossa vähän aikaa sitten sanoit, että minullakin oli suku täällä. Kuopiossa minulla ei ollut sitten enää mitään henkilökohtaisia siteitä. Minulla oli vanhoja ystäviä täällä. Sitten yhtäkkiä tänne alkoi virrata vanhoja kollegoja muualta ja ystäviä muualta, ihan nyt sitten sinä esimerkiksi, mutta myös monet muutkin. Ja yhtäkkiä tänne rakentuikin aika nopeasti sellainen ystävien joukko ja verkosto, ja se on ollut kauhean kivaa. Se on ollut kauhean virkistävää. Sen myötä myös työn merkitys, työ on ollut minulle merkittävää, se on ollut minulle tärkeä osa identiteettiä, mutta työ ei ole minulle enää kaikki. Se on ihanaa.
- Se on totta. Minä olin 24-vuotiaana Intiassa ja Nepalissa, ja muistan ne viisikymppiset naiset sieltä, jotka matkustivat itsekseen, ja minä säälin heitä silloin. Nyt minä ymmärrän, se tulee sitten lasten kasvettua ja muutettua pois se aika, milloin voi tehdä niitä, ja jotkut haluaa lähteä sitten vaikka Intiaan. Ja me haluttiin lähteä Turkuun. Eikä meidän tarvitse kysyä lupaa siihen. Tai tietenkin, minulla on perhe, jonka kanssa tämä on pitänyt käydä läpi, voidaanko tällainen muutos tehdä, mutta sillä tavalla keneltäkään muulta (ei tarvitse kysyä), että mitä pitää tehdä tai saa tehdä.
- Sinä olet asunut myös ulkomailla. Mitä sinä ajattelet, sekin yhdistää meitä. Mitä sinä ajattelet, miten se kauempana oleminen ja vieraassa kulttuurissa oleminen, uuden kielen oppiminen ja uuden kulttuurin oppiminen, mitä se merkitsee sinulle näin jälkepäin, että mitä se antaa sinulle?
- Kylä se on ihan hirveän tärkeä elämänvaihe. Minä olen asunut Tanskassa ja sitten tehnyt sen yhden pitkän merkittävän ulkomaanmatkan, johon liittyy aika paljon sellaista oppimista ja opiskelua. Sinä sanoit sen oikeastaan jossain aikaisemmassa keskustelussa, että se antaa valmiuksia katsoa ulkopuolisena asioita. Minä uskon, että se on niin, että kun on elänyt ulkopuolisena niin sitten jotain hyvääkin seuraa siitä mukana, semmoinen taito katsoa... Vai mitä sinä ajattelet?
- Minäkin ajattelen, että tulee se ulkopuolisuuden katse, mutta tulee mukana myös sellainen vieraus, että sinä et ole kotona enää koskaan samalla lailla. Sinä menetät jonkun tietyn naiviuden siinä matkan varrella. Minä olin 11 vuotta Saksassa ja se muokkasi minua tosi paljon. Ja edelleen, vaikka siitä on jo 17 vuotta kun tulin takaisin, olen ollut täällä jo paljon pidempään kuin siellä, siitä huolimatta minä katselen aika ulkopuolisesti tätä, joskus yhteiskuntaakin, mutta ennen kaikkea tätä kirkkoa, jossa on töissä. Ehkä ajattelee, että paratiisia ei ole missään, mutta voi ajatella kauhean monella eri lailla ja yksi ajattelutapa johtaa yhteen suuntaan ja toinen toiseen, ja niillä on omat hyvät ja huonot puolensa. Ja antaa ehkä sellaista suhteellisuudentajua, koska minä ajattelen, että Suomessa meillä on vain yksi totuus aina vallalla, tämä on niin pieni maa, että täällä ei oikein ole monille totuuksille tilaa, niin sitten se ehkä opettaa kyseenalaistamaan, että onkohan tämä nyt ainut totuus. Se antaa sellaista rohkeutta ennen kaikkea.

- Yksi hyvä näkökulma on ollut, ei liity nyt Tanskaan, Tanska on myös hyvin luterilainen maa vahvasti ja silloin 30 vuotta sitten niin kuin Suomikin, mutta Vantaalla kun olin, meillä oli ystävyysseurakunta Yhdysvalloissa, sellaisessa osavaltiossa, jossa luterilaisia on ehkä noin prosentti, ja siinä kaupungissa. Niin mitä on luterilaisuus, kun se on pieni vähemmistö. Se on kyllä oikein avartava näkökulma, me oletetaan niin paljon, kun me ollaan iso enemmistö kirkko täällä, jotenkin on helppo unohtaa, että on muita kristittyjä, uskontoja. Uskonnottomat ehkä pitävät ääntä itsestään. Moninaisuus, siihen on ihan terveellistä, että vaihtaa vaikka vähemmistön asemaan ajatuksensa.
- Mitäs muuta sinä sieltä opit? Mitä sinä ajattelet mitä meidän ehkä kirkkona pitäisi oppia kun olemme siinä töissä? Tai tällaisina keski-ikäisinä naisina? Sieltä Amerikasta, mitä sinä opit sieltä?
- Ehkä, että se luterilainen ajattelu on sellainen ylpeyden aihe. Hauska anekdootti oli se, kun sieltä seurakunnasta vieraili pappi piispansa kanssa ja heillä oli oikein lämpimät välit ja pitkäaikainen ystävyys, aika iso ikäero, pappi oli nuorempi ja piispa vanhempi, mutta piispan tyttäret olivat nimeltään Faith ja Grace eli usko ja armo, ja se pappi aina kiittaili sille piispalle, että ei se ole mikään luterilainen, koska ensin pitää tulla Grace ja sitten vasta Faith. Ei Faith voi olla vanhemman tyttären nimi.
- Ja varmaan sellainen välittömyys, vähemmän hierarkiaa ja enemmän sellaista yhteistä...?
- Joo. Ja ei pelkästään oppi vaan myös liturgia. Se on vetovoimatekijä. Siellä on kuitenkin palon kirkkoja, joissa se jumalanpalvelus on toisentyypinen. Muodot, musiikki ja kirkkotila näyttävät toiselta, sellanen perinne. Sekin oli saksalainen juuriltaan se seurakunta, mutta ei se enää jäsenistössä näkynyt sitten.
- Minä opin Saksasta, jos ajattelen jumalanpalveluselämää, että jumalanpalveluksen voi toimittaa monella lailla. Sanoilla on paljon merkitystä, ei vaan puheella, vaan just liturgialla, että miten asetetaan asioita, ja miten konteksti on läsnä siinä. Että ihmiset kokevat, että he tulevat kuulluksi ja sanoitetuksi, siinä jumalanpalveluksen aikana. Sehän ei ollut niin muodollista. Siellä oli seurakunnilla tosi paljon vapautta, enemmän kuin meillä on tai enemmän kuin me otamme siinä jumalanpalveluksen toteuttamisessa. Oli lupa kokeilla, oli lupa epäonnistua. Oli lupa tehdä korjausliikkeitä ja kokeilla taas uudelleen. Ja sitten mitä minä opin sieltä, ainakin vielä silloin kun palasin parikymmentä vuotta sitten oli täällä vielä lapsenkengissä, oli nämä kysymykset tasa-arvosta, yhdenvertaisuudesta, ylipäättään kuuluuko... mikä on naisen paikka ja asema, ei pelkästään kirkossa vaan miten me luetaan raamattua ja mitä me luetaan sieltä ulos, ja miten me ollaan tietoisia siitä, että vaikka raamattu on patriarkaalinen kirja ja että sen täytyy vaikuttaa meidän tulkintaan ja että meidän täytyy olla tarkkana miten me tulkitaan. Se kaikki oli siellä valtavirtaa. Täällä se oli sellainen hyvin kapea ajattelulinja, jota helposti yleisessä kirkollisessa yleiskeskustelussa pidettiin vähän höhöilynä.
- Ja ympäristövastuu oli siellä myös paljon aikaisemmin valtavirtaa.
- Kyllä.
- Noita asioita koin ehkä Ruotsissa, olen ollut paljon muissakin Pohjoismaissa silloin opiskeluaikana kuin Tanskassa, niin Ruotsissa on ollut paljon jumalanpalveluselämän kontekstualisointia, se on varmaan ollut sellainen mitä on kantanut mukanaan ja mikä on vaikuttanut, ja Saksassakin olen saanut satunnaisesti käydä. Kyllä sieltä aina oppii ja kannattaa pappina olla tekemisissä muiden kirkkojen kanssa ja vieraila.
- Sinullahan on hyvä kun olet Åbo Akademista valmistunut, niin sinulla on tuo ruotsi hyvin hallussa. Se on suuri etu ainakin tässä kaupungissa.
- Joo, ja mielelläni käyttäisin enemmänkin sitä.
- Miten sitten hei tällainen kun me ollaan monta kertaa vaihdettu työpaikkaa, että onko seurakuntalaisilla oikeus odottaa, että pappi sitoutuu seurakuntaan, että kirkossa on pysyvää, seurakunnassa on jotain pysyvää eikä väki koko ajan vaihdu, ajatukset vaihdu ja perinteet vaihdu. Mitä ajattelet siitä?

- Olin kauan ulkomaalaistyön pappina Saksassa ja seurakuntalaiset kantoivat suurimman vastuun siitä seurakunnan työstä, ja siellä he aina sanoivat, että papit tulee ja menee, mutta seurakuntalaiset pysyy. Siellä oppi jotenkin sen, että ei voi sitoutua, ei voi ajatella, että se pappi on se keskus vaan seurakunta on keskus. Pappi tekee työtään ja se tulee. Pappina on ehkä joskus vähän vaikea sanoittaa ja voi olla, että joku vähän loukkaantuukin, että on tärkeää, että pappi on tarpeeksi kauan ja sitoutuu siihen seurakuntaan ja on siinä, mutta sitten on aika lähteä ja tulee taas seuraavan vuoro. Ajattelen, että ensin opetellaan pari vuotta ja sitten on ehkä viitisen vuotta aikaa antaa se mitä on ja sitten pari viimeistä vuotta katsotaan mitä minä täällä olen tehnyt ja sitten siirtyä jo seuraavaan paikkaan. Se tekee seurakunnalle hyvää. Se mistä seurakuntalaiset joskus ehkä, ei nyt loukkaannu, mutta sitä ei voi oikein sanoa, että papille seurakunta on meidän työ, ystävyysuhteet rakentuu muualle.
- Nyt sinä sen sanoit!
- Nyt minä sen sanoin. Ja minä ajattelen, että se on vähän ehkä sellainen vaikeakin asia. Totta kai siellä rakentuu joitakin ystävyysuhteita myös, mutta seurakuntalaisten ei pidä rakentaa omaa elämänsä työntekijöiden varaan, koska työntekijät ovat lopulta kuitenkin töissä.
- Kyllä. Hyviä näkökulmia siihen.
- Mitä sinä ajattelet siitä muutoksesta, että miten kauan yhdessä paikassa pitäisi pysyä ja mitä se muutos sitten on?
- Taaksepäin kun katson, niin minulla se ollut seisemän vuotta yhtä, sen sisällä monenlaisia vaiheita kyllä, sellainen raamatullinen seisemän vuoden periodi se on ollut. Eikä se ole aina ollut omasta aloitteesta. Tai tämä Maaria, en hakenut, en katsonut työpaikkailmoituksia, tämä tuli ihan pyytämättä eteen tämä hakuilmoitus ja samalla tavalla, joskus on pyydetty tai ehdotettu hakemista tai näin, että se ei ole ollut sellainen tietoinen. Näin jälkikäteen kun ajattelee, kun jää pitkäksi aikaa, siinä on riski jäädä kiinni vanhaan ja on vaikeampi uudistua. Tosi samalla tavalla ajattelen niin kuin sinä, että jos voi itse vaikuttaa eikä ole joutunut pätkätyöläiseksi niin jos pysyy jonkun aikaa, mutta sitten huomaa itse, kun työhön tulee liian paljon rutiinia. Kyllä siihen työhön kuuluu ne rutiinitkin ja se pysyvä ja pysyvyys, mistä pidetään kiinni.
- Kaikkihan ei voi samalla tavalla vaikuttaa. Ehkä me ollaan oltu onnekkaita. Minulla on myöskin ollut sellaisia seitsemän vuoden pätkiä oikeastaan nämä kaikki, mutta kaikkihan ei voi vaikuttaa. Joidenkinhan on pysyttävä, perhetilanne edellyttää sitä ja ehkä ei onnistu viranhakukaan niin että ei saa uutta työtä, uutta paikkaa tai ei ehkä saa sellaista, jota eniten toivoo. Kyllähän ihmiset joutuvat tekemään myös paljon kompromisseja sen kanssa mitä itse haluaa. Ja mistä sitten ammennat sen motivaation. Jos alat rutinoitua ja kyllästyä, ei sitä uutta synny. Mutta minä ajattelen, että on aina olemassa kahdensuuntaista kasvua. Kasvua niin, että sinä vaihdat työpaikkaa, löydät sitä kautta uusia tehtäviä, mutta onhan sinulla myös toinen kasvusuunta. Sinä voit kasvaa niin kuin syvemmälle ja ammentaa sitä kautta uutta siihen sinun työhösi. Siloinhan sinä et välttämättä jämähä paikalleen. Mutta jos sinulla ei ole kumpaakaan kasvua, ei sitä syvemmälle menevää kasvua eikä ulospäin suuntautuvaa kasvua, niin sitten voi kyllä helposti jäädä. Voi ehkä tulla vähän sellainen katkerakin olo, että tähänkö tämä nyt jäi, että tätäkö minä olen nyt koko elämäni tehnyt.
- Ja on seurakunnassa mahdollisuus myös vaihtaa tai kierrättää, että saa vähän uutta sisältöä siihen työhön. Minä olen ollut pätkätöissä itse. Minä olin kahdeksan ja puoli vuotta ensin, ja muistan se oli hyvin kuormittavaa aikaa, se ei ollut sitten se seitsemän vuotta sitten, mutta siitä se sitten alkoi.
- Ehkä se on antanut sinulle viisautta johtajana, että pätkätyöläisiä siellä meidänkin työyhteisössä liikkuu kuitenkin.
- Kyllä, kyllä minä tunnen aika suurta myötätuntoa, aika suurta edelleen, vaikka siitä on aikaa. Ja silloin ensin olin omastakin valinnasta määräaikaissa, kiinnostavissa töissä.
- Entäs mitä sinä ajattelet johtajana? Nyt sinä olet täällä. Sinulla on itse asiassa aika pitkä pesti takanakin. Sinulla on kuitenkin aika eri työ olla ”kirkkorouva” kuin olla tavallinen rivipappi. Minä

- joskus ajattelen, että kirkkoherran työ on jollainlailla ihan oma työnsä. Se on kuitenkin niin hallintopainotteinen, siinä on paljon henkilöstöhallintoa, siinä täytyy nähdä ihan erilaisia kokonaisuuksia. Mitä sinä ajattelet, miten olet kasvanut johtajana? Ja miten se nyt näkyy täällä?
- Minä ajattelen ihan samalla tavalla, että se on ihan eri ammatti. Kyllä se on eri ammatti, joka piti opetella kun ensimmäiseen virkaan tuli. Näinä vuosina, minulla on nyt kahdeksas vuosi minulla yhteensä, niin on tuonut paljon mukanaan tähän. Toki on niistä pappivuosisistakin toimintaan liittyviä asioita ja hallintoon liittyviä asioita ja mitä hyviä käytäntöjä tuonut mukanaan. Ja sitten on tullut tehtyä paljon virheitä, joista opit tuo nykyiseen työhön. Ja se kasvaminen on just oikea termi siihen, että se on vaan pakko kasvaa siinä työtä tehdessä. Valmis ei ole kukaan johtajaksi, sitä en usko, silloin kun aloittaa. Siinä on niin monta asiaa, jotka täytyy opetella ja jokaisen se oma tiensä käydä.
 - Ja minäkin ajattelen, että kyllä johtajaksi kasvetaan. Eikä tulla valmiiksi koskaan myöskään. Elämä on minun mielestäni sillä lailla kurja paikka, että oppii enemmän virheitä kuin onnistumisista. Kyllä onnistumisistakin oppii, ei se niin ole ettei niistä opi ollenkaan, mutta valitettavasti se kasvu vaatii joskus sitä, että ajaa päin seiniä joissain asioissa. Ja sitä kautta oppii mielestäni myös nöyryyttä, joka on johtajan tärkeä taito.
 - Se on. Varmaan jatketaan tästä toisessa jaksossa...
 - Tämähän on meille mielenkiintoinen teema!